

UPA 2022/102 - Nunatsinni qimussertarnermik kulturip ineriartortinneqarnissaanut tammatsaaliorneqarnissaanullu Arctic Nomads innersuussutai 22-vit isumassar-siorfigalugit periusissiorneqarnissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Periusissiaq sapinngisamik qimmeqarfinnik ataasiakkaanik suleqateqarluni suliarineqassaaq. Periusissiaq kingusinnerpaamik UKA2023-imi saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit siunnersuummik saqqummiisoq, Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen, Siumut, siunnersuuteqarneranut qujassuteqarfigissavara. Siunnersuuteqartup siunnersuummik assingusumik UKA 2020/111-mut innersuussivoq, ataatsimiititaliamit suliarineqarnissaanut ingerlateqqinneqartoq innersuussutigalugu. Inuit akornanni qimussertarnermik kulturip ineriartortinneqarnissaanut tammatsaaliorneqarnissaanullu Arctic Nomads siunnersuutaannut 22-nut siunnersuummik saqqummiisoq aamma innersuussivoq.

Naalakkersuisut kalaallit qimmiinik qimuttunik pitsaanerusumik atugaqalersitsisinnaasut peqqinnerulersitsisinnaasullu pillugit suliniutit iluarivaat. Umasunik illersuineq pillugu suliasat amerlanersaat qimminut qimuttunut kaatsitanut perlerlutillu toqusartunut tunngapput. Nerukkaasarnerit nerukkaatissallu eqqortut qitiutinneqarnerisigut ukkataqaraanni qimmeqatigiit qimuttut nukittunerulersinneqarsinnaanerata kingunerissavaa. Arctic Nomads siunnersuutaanni immikkoortumi 11-anni qimmiutillit qimmit nerisassarsiuutissaannut tapiissutinik ikiorserneqarnissaat pillugu imarivaa.

Pissutsit assigiinnigitsut qimuttunik qimmiutillit aningaasartuuteqarnerulernerannut pissutaagataapput, ilaatigut aalisakkanik suliffissuit allanngortiterneqarnerisigut qimuttunik qimmiutillit najukkaminni nerukkaatissanik akikitsunik inuussutissartaqarluartunillu pissarserpiarsinnaajunnaarsimanerat. Tamanna ilutigalugu naliginnaasumik nunatsinnut eqqunneqartartut qimminut nerukkaatissat iluanaarniutigalugu tuniniarneqartartut akitsorsimapput. Taamaattorli annertunerusumik piniartut/aalisartut qimuttunik qimmeqartuupput inuussutissarsiuutigalugulu piniartutut/aalisartutut aningaasartuutimik ilaat, aamma qimminut nerukkaatissat ilanngullugit, akileraarutitigut ilanngaatisinnaareerpaat. Taamatuttaaq immami pisuussutinik soorlu aalisakkanik puisinillu pisaqartarnissaminnut periarfissaqareerlutik.

Qimminut nerukkaatissanik iluanaarniutigalugu tuniniaanerni ajornartorsiut tassaavoq nerukkaatissanik pitsaanerpaamik inuussutissartaqarluartunik ammalortunngortitanik tunisassiorsinnaannginneq. Pitsaanerpaamik nerukkaasarnissat qulakkeerniarlugit aalisakkanik puisillu neqaannik nerukkaasoaqartariaqartarpoq taamaalillunilu qimmeqatigiit qimuttut peqqissut nukittuullu pigineqarsinnaallutik. Aammali iluaqutitaqarput - tassunga ilanngullugit qimmit qimuttut kigutiminnik innarliivallaannginnerusarnerat, qimmimmi qimuttut ukiukkut qerisunik nerukkarneqartartussaanngimmata, iloqutiminni qumaninnginnerusarput aamma ajornanngitsunik, oqitsunik iluartaunillu nerukkarneqarsinnaammata.

Siunnersuutigineqartumi anguniakkat ilagivaat ilaatigut kissaatigineqartoq akileraartarnikkut isiginiarluni innuttaasut qimminut nerukkaatissaminnik aningaasartuutaannik aaqqiissuteqartoqassasoq, tassani pisortanit qimminik qimuttunik qimmiuteqarneq pillugu kulturikkut ingerlatsinertut nalilerlugu isigineqassappat.

Inatsisartut siunnersuutigineqartoq akuersaarlugu ingerlateqqissappassuk sammisamullu suliniutigineqartussatut siunnersuutigineqartut pisariaqartutut naliliivigissappatikkut, Naalakkersuisut sinnerlugit Inatsisartut kaammattorusuppakka eqqarsaatigilluarneqassasoq, qimminut nerukkaatissanut tapiissutinik aaqquissuussinerit atuutilersinnissaannut periarfissanik misissuisoqarnissaannik soqutiginannginnerunnginnersoq nalilersoqqullugu. Tapiissutinik aaqquissuussinerit piviusunngortinneqassappata Naalakkersuisut piumasaqaatinik tullinnguuttunik makku-ninnga piumasaqaateqarnissaq tunngavilersuutigerusuppaat:

1. Tapiissutit tunniunneqassasut nerukkaatissanut uumasut nakorsaannit akuerineqarsimasunut pitsaasunullu aamma kalaallit qimmiisa qimuttut pisariaqartitaannut naleqqussakkanut taamaallaat akuerineqartassapput.
2. Qimmiutillip nappaatinut akiuussutissanut kapuuisarnissat malissimappagit, tapiissutit aatsaat akuerineqassapput.
3. Qimuttunik qimmiutillip uumasut illersorneqarnissaat pillugu inatsit unioqutillugu eqqartuunneqarsimappat tapiissutit atorunnaarsinneqassapput.

Naggataatigut Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen-ip Nunatsinni qimussertarnermik kulturip tammatsaaliorneqarnissaanut periusissiornissamik siunnersuutaa Naalakkersuisunit tapersorsorneqarpoq. Tamannalu aningaasassaqaartinneqassappat qimmit qimuttut nerukkarneqartarnerat, tassanngalu ilanngullugu nunatsinni nerukkaatissanik pitsaanerpaanik ineriartortitsinissat pillugit ilisimatusartussanut aningaasanik atuisoqarsinnaanera Naalakkersuisut siunnersuutigerusuppaat.

Naalakkersuisut siunnersuutigineqartup akuersissutigineqarnissaa inassutigivaat.